

SAMEDIGGI

SAMEDIGGE

SAEMIEDIGKIE

SAMETINGET

MØTEBOK 3/90

SIDE 1

Tid : 26. september 1990, kl. 1500 - 1900
27. september 1990, kl. 0900 - 1545

Sted : Samelandssenteret, Karasjok

Representanter:

1. Olav M. Dikkanen	21. Mary Mikalsen Trollvik
2. Magnhild Mathisen	22. Nils Jernsletten
3. Inger K. Juuso	23. Aage Pedersen
4. Johan Jernsletten	24. Esther Fjellheim
5. Steinar Pedersen	25. Olav Andersen
6. Jon V. Aslaksen	26. Haldis Thommassen
7. Hans Guttorm	27. Inger-Ann Fosslie
8. John Henrik Eira	28. Oddvin Storelv
9. Egil Olli	29. Ivar M. Simonsen
10. Ole H. Magga	30. Inger A. Johansen
11. Mathis M. Sara	31. Lennart Mikkelsen
12. Mikkel A. Gaup	32. Ante Eriksen
13. Alf E. Nystad	33. Ing-Lill Pavall
14. Josef Vedhugnes	34. Ella Holm Bull
15. Peder Mathisen	35. John Nordfjell
16. Svein H. Bårdsen	36. Jarle Jonassen
17. Ruth Rye Josefsen	37. Máret Guhttor
18. Mimmi Bæivi	38. Ingrid Wernberg
19. Eilif O. Larsen	39. Johan M. Sara
20. Lars Nilsen	

Máret Guhttor ikke tilstede under opprop, tok sete kl. 15.15.

Permisjon ble innvilget for følgende representanter:

Alf E. Nystad for hele møtedag 27.09.90.

Steinar Pedersen 27.09.90 fra kl. 14.30 til 14.45.

Ivar Simonsen 27.09.90 fra kl. 14.30 og ut møtedag.

John Nordfjell 27.09.90 fra 15.00 og ut møtedag.

Jarle Jonassen 27.09.90 fra kl. 15.00 og ut møtedag.

SAMEDIGGI

SAMEDIGGE

SAEMIEDIGKIE

SAMETINGET

MØTEBOK 3/90

SIDE 2

Saksliste:

- SAK 30/90 KONSTITUERING AV SAMLINGEN
- NAVNEOPPROP, PERMISJONER / INNKALTE VARA-
MEDLEMMER
- GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE
- KUNNGJØRING AV NYE SAKER.
- SAK 31/90 SAMETINGSRÅDETS ORIENTERING OM SIN VIRKSOMHET;
HERUNDER REFERATSAKER.
- SAK 32/90 FORELØPIG ARBEIDSORDNING FOR SAMETINGETS HOVED-
KOMITEER.
- SAK 33/90 FORSVARETS ETABLERING AV NORD-FOSEN REGIONFELT.
- SAK 34/90 UTKAST TIL NYE FORSKRIFTER FOR SAMISK
UTVIKLINGSFOND.
- SAK 35/90 PLAN FOR FYLKESKOMMUNALE HELSE- OG SOSIALTJENESTER
TIL DEN SAMISKE BEFOLKNING - HØRING.
- SAK 36/90 REGIONSENTER FOR SAMISK BARNE- OG UNGDOMSPSYKIATRI
- SAK 37/90 FORSLAG OM BYGGING AV NY SAMESKOLE I MÅLSELV -
VURDERING AV ALTERNATIVE FORSLAG TIL PLASSERING.

Tilleggssak:

- SAK 38/90 STANS I ATOMPRØVESPREGNINGER .

SAK 30/90 ÅPNING AV MØTET

Møterlederskapet ved Mimmi Bæivi åpnet møtet.

a) Godkjenning av innkalling.

Vedtak: Innkallingen av 27.08. 1990 ble enstemmig godkjent.

b) Godkjenning av saksliste

Vedtak: Sakslisten som fulgte innkallingen ble enstemmig godkjent.

c) Kunngjøring av nye saker.

Det ble fremmet følgende saker:

- 1) John Nordfjell: Krav om endring av reindrifftslovens § 5.
- 2) Ivar Simonsen: Samenes status og rettigheter innenfor et eventuelt EF.
- 3) Máret Guhttor: Gjennomgang av gjeldende fiskeregler i lys av samiske rettigheter og overføring av forvaltningen av Tanavassdraget til Sametinget.
- 4) Josef Vedhugnes: Samerettsutvalgets arbeid.
- 5) Inger A. Johansen: Atomprøvespregninger i nord.
- 6) Ole Henrik Magga: Stans i atomprøvespregninger.
- 7) Steinar Pedersen: Fiskeretten i Tanavassdraget. Formalisering av hele elvedalsbefolkningens fiskerett.
- 8) John Nordfjell: Helsekontroll og veiledning om skadevirkninger etter radioaktivt nedfall.
- 9) Lars Nilsen: Informasjon om Sametingets virksomhet.
- 10) Nils Jernsletten: Samisk representasjon i internasjonal fora.

Det ble fattet følgende vedtak til kunngjøringer av nye saker:

- Sak 1) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingsrådet til behandling.
Enstemmig vedtatt.
- Sak 2) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingsrådet til behandling.
Enstemmig vedtatt.
- Sak 3) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingsrådet til behandling.
Enstemmig vedtatt.
- Sak 4) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingsrådet til behandling.
Enstemmig vedtatt.
- Sak 5) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingets plenum til behandling som sak 38/90.

Inger Anne Johansen fremmet følgende forslag om at det nedsettes et utvalg på tre personer som forbereder en uttalelse fra tinget.

Det ble votert mellom møtelederskapets innstilling og forslaget fra Inger Anne Johansen. Møtelederskapets innstilling ble vedtatt med 27 mot 9 stemmer.

- Sak 6) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingets plenum til behandling som sak 38/90
Enstemmig vedtatt.
- Sak 7) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingsrådet til behandling.
Enstemmig vedtatt.

Sak 8) Møtelederskapet innstiller at saken oversendes Hovedkomiteen for helse- og sosialspørsmål til vurdering i forbindelse med sak 35/90 - Plan for fylkeskommunale helse- og sosialtjenesten til den samiske befolkningen.

Enstemmig vedtatt.

Sak 9) Møtelederskapet innstiller at saken oversendes Sametingsrådet til behandling i forbindelse med arbeidet om en informasjonsplan.

Enstemmig vedtatt.

Sak 10) Møtelederskapet innstiller overfor plenum at saken oversendes Sametingsrådet til behandling.

Enstemmig vedtatt.

**SAK 31/90 SAMETINGSRÅDETS ORIENTERING OM SIN VIRKSOMHET;
HERUNDER REFERATSAKER.**

Sametingets president Ole Henrik Magga orienterte om rådets virksomhet.

Det ble fremmet to skriftlige merknader fra Josef Vedhugnes:

- a) bemanning ved Sametingets administrasjon.
- b) merknad til punktet om samisk språklov i sametingspresident Ole Henrik Maggas orientering.

Det ble fremmet skriftlig merknad fra Eilif O. Larsen: Samiske interesser i fiskerireguleringssammenheng.

Disse merknader er arkivert sammen med møteprotokollen.

Vedtak: Sakene tas til orientering.

SAK 32/90 ARBEIDSORDNING FOR SAMETINGETS HOVEDKOMITEER

I DOKUMENTER

- Organisasjonskomiteens innstilling av 10. mai 1990 (refereres i det følgende som innstillingen)
- Sametingets forretningsorden av 29. mai 1990 (refereres i det følgende som fo-ordenen)
- Bjørn Stordrange: Fra premisser til kompromisser. Om Stortingets lovbehandling. Universitetsforlaget. Oslo 1988.
- Stortingets forretningsorden. Ajourført mars 1987.

II INNSTILLING

Hovedkomiteen for organisasjon og konstitusjon fremmet følgende innstilling for Sametinget ved saksordfører Maret Guhttor:

ARBEIDSORDNING FOR SAMETINGETS HOVEDKOMITEER

Komiteen foreslår:

1. HOVEDKOMITEENS ARBEID

Hovedkomiteens arbeid kan starte når minst halvparten av medlemmene er tilstede.

2. KOMITELEDERENS OG NESTLEDERENS OPPGAVER

Komitelederen eller nestlederen i lederens fravær sammenkaller til møter i komiteene og leder forhandlingene. Lederen er ansvarlig for arbeidet i komiteen og at sakene har den framdrift som er nødvendig for å holde eventuelle tidsfrister.

Har komiteen flere saker å arbeide med samtidig er det lederens oppgave å sørge for en beslutning om i hvilken rekkefølge disse skal gjøres ferdig.

Lederen skal i tillegg føre journal over inn- og utgående dokumenter til komiteen, og sørge for at komiteens vedtak blir protokollført (jmf. pkt. 5.1)

3. SAKSORDFØRERENS FUNKSJONER

3.1 Valg av saksordfører

For hver sak velger hovedkomiteen en saksordfører. Valget skjer ved vanlig flertallsvalg og ved stemmelikhet avgjøres valget ved komiteelederens dobbeltstemme.

3.2 Saksordføreren oppgaver i komiteen

Saksordføreren skal lede komiteens arbeid med selve saken og sørge for at komiteens innstilling blir redigert og utferdiget (jmf. pkt. 5.2).

Saksordføreren skal sammen med komitelederen vurdere om saken skal forelegges andre hovedkomiteer for uttalelse før innstilling fremmes overfor plenum.

3.3 Saksordføreren oppgave i plenum

Saksordføreren legger innstillingen fram for Sametinget.

4. SEKRETÆRFUNKSJONER

Føring av protokoller og dokumenter fra hovedkomiteens møter forestås av administrasjonen.

5. PROTOKOLLER OG DOKUMENTER

5.1 Vedtaksprotokoll

I vedtaksprotokollen føres følgende:

- a) Tid og sted for hovedkomite møte
- b) Tilstede og forfall
- c) Godkjenning av innkalling
- d) Godkjenning av saksliste
- e) Valg av saksordfører til den enkelte sak
- f) Hovedkomiteens vedtak:

enten at:
innstillingen skal oversendes Sametingets plenum til
behandling

eller:
innstille overfor plenum at saken oversendes sametingsrådet
til ny behandling

Oversendelse av uttalelse til andre hovedkomiteer etter
anmodning, må protokollføres.

5.2 Innstillingsdokument

Hovedkomiteen utferdiger innstilling i saken. Innstillingen
oversendes Sametinget til behandling.

I innstillingsdokumentet må både flertallets og mindretallets
forslag framkomme.

Saksordfører fremsetter hovedkomiteens innstilling i plenum. Mindretallets forslag må opptas av mindretallet i plenum dersom forslaget skal realitetsbehandles. Alle andre forslag skal innleveres møtelederskapet gjennom Sametingets administrasjon senest kl. 0900 den dagen saken skal behandles i Sametinget (jmf. § 22 i Forretningorden).

5.3 Uttalelsesdokument til hovedkomiteer

Etter anmodning gir hovedkomiteen uttalelse i saker som behandles i andre hovedkomiteer. Komitelederen er ansvarlig for at uttalelse blir gitt.

6. GYLDIGHET

Arbeidsordningen gjøres gjeldende når Sametinget har vedtatt den.

III VOTERING

Hovedkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAK 33/90 FORSVARETS ETABLERING AV NORD-FOSEN REGIONFELT

I DOKUMENTER

- Utkast til St.prp. om etablering av et regionfelt for Forsvaret i Midt-Norge, datert 07.10.88
- NOU 1980:34 Forsvarets skyte- og øvelsesfelter II (2G)
- Tilleggsutredning, mars 1985, fra Fostervoll-utvalget
- Skytefelt på Nord-Fosen - Kommunenes fellesuttalelse, 42.02.86
- Reindriftsnæringen; konsekvenser av et skyte- og øvingsfelt på Nord-Fosen, utredning av H. Prestbakmo, 13.10.82
- Samiske kulturminner på Nord-Fosen, rapport fra UNIT/Viten-skapsmuseet, ark.serie 1982:13
- Brev fra Geir Haugen 07.09.89 m/vedlegg av 05.09.1985
- Brev fra det int.komm.arb.utvalg, 03.07.90

Tilleggsdokumenter:

- Brev av 06.08.90 fra advokatfirmaet Vislie, Ødegaard & Kolsrud angående saksbehandling og konsekvensanalyse (utsendt tidl.)
- Professor dr.jur. Carsten Smiths utredning om samiske interesser i fiskereguleringssammenheng (utsendt tidl.)
- Brev fra Geir Haugen 07.08.90.

II INNSTILLING

Hovedkomiteen for rettigheter fremmet følgende innstilling for Sametinget ved saksordfører Nils Jernsletten:

FORSVARETS ETABLERING AV NORD- FOSEN REGIONFELT

Komiteen foreslår:

1 Innledning

Sametinget vil prinisipielt gi uttrykk for reservasjon ved utbygginger, anlegg og naturinngrep som er til hindring for samisk kultur- og næringsutøvelse. Sametingets primære oppgave i alle henseende er å bidra til at forholdene legges til rette for at samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv får de best mulige vilkår for fortsatt eksistens og utvikling.

Sametinget har stor forståelse for at alle parter i saken, såvel Forsvaret som det sivile samfunn, ønsker en avklaring m.h.t. planene om etablering av skyte- og øvelsesfeltet på Nord-Fosen, etter over 20 år med saksbehandling, planlegging og utredninger. Men kompliserte og sterkt motstridende interesser i saken, som ved en eventuell utbygging vil få store konsekvenser for alle involverte parter, har ført til at saksbehandlingen har tatt lang tid. Kryssende samfunnsmessige behov, slik som i denne saken, gjør det vanskelig å finne frem til en omforent løsning som alle parter kan leve med.

2 Reindrift

Forsvarets planer om etablering av et regionfelt i Midt-Norge, lokalisert til Nord-Fosen, vil i alle tilfelle være til skade for samisk næringsutøvelse gjennom den reindrift som drives i Fosen reinbeitedistrikt. Selv om det gjennom saksbehandling og planlegging er søkt å samordne sivil næringsvirksomhet med den militære aktiviteten, vil dagens reindriftssystem ikke kunne opprettholdes til tross for alle forholdsregler og de hensyn som måtte tas. Det skisserte opplegg til flerbruk av området vil ikke kunne gjennomføres for reindriften del. Til det er reindrift og militærvirksomhet i utgangspunktet to uforenlige størrelser samtidig som begge virksomheter krever store arealer for å kunne oppnå en tilpassing til de gjøremål som skal utøves.

Forsvarsdepartementet har i sitt proposisjonsutkast sluttet seg til Fostervoll-utvalgets utredning om at det ikke kan komme på tale å redusere arealomfanget uten at feltet taper uforholdsmessig av sin bruksverdi for Forsvaret. Et slikt utgangspunkt vil umuliggjøre en samordning, og flerbruk umulig for reindriftnæringen. I andre områder hvor det foregår stor militær aktivitet, og hvor det samtidig forekommer reindrift, har vi sett hvor vanskelig det er å forene disse to virksomheter.

Fosen reinbeitedistrikt er et forholdsvis stort distrikt, men må betegnes som et uryddig område for reindriften p.g.a. de topografiske forhold. Fjorder og dalfører strekker seg innover i distriktet, og innlandet skjæres opp av dalfører og vassdrag. Tverrdaler på tvers av hoveddalfører deler opp landskapet og gjør det vanskelig å føre rein mellom de ulike deler.

Det er spesielt de fire driftsenhetene på Nord-Fosen som blir berørt ved en eventuell etablering av regionfeltet. Det er kun i de indre deler av Nord-Fosen en finner et sammenhengende driftsområde som er en meget viktig komponent i nord-gruppens driftssystem. Området mellom Finnvollheia - Storheia - Elgsjøheia og Bjørkvassheia, som ligger høyere enn de øvrige deler av bruksområdet, er sommerbeitelandet som reinen naturlig trekker inn i. Her er kalvingslandet og i dette området foregår sommerarbeidet bl.a. med kalvemerking. Dette sommerbeitelandet hvor Forsvaret vil anlegge sine skyte,- øvings- og nedlagsfelt C,D,E og FA er et kjerneområde for driftsenhetene på Nord-Fosen.

Både undersøkelser og reindriftsutøverne har vist til at andelen av den viktigste sommerbeitevegetasjonen er å finne på gras- og myrlendt terreng innenfor feltet. I tillegg er grasbeitene vanskelig å utnytte utenfor feltet. Selv om Forsvaret har tatt forholdsregler om ingen aktivitet i dette kjerneområdet for reindriften i den perioden reinen går samlet her, vil den militære aktiviteten over tid slite ned produktive arealer. Et myrlendt terreng vil være svært sårbar for tyngre beltegående kjøretøyer og stridsvogner. Faste anlegg og veger vil i tillegg begrense den naturlige bruken av beitelandet.

Oppstyking av reinbeitedistriktet på Nord-Fosen gjør det nødvendig å ha trekk- og flytteveier for optimalt å kunne utnytte beiteressursene til ulike tider av året. Etableringen av regionfeltet med sine installasjoner vil skape hindringer i så måte. Område B som etter planen skal bli et garnisjonsskytefelt for IØ III med helårlig drift, vil gi direkte tap av vinterbeiteland som nyttes fra tid til annen. Snømengden er en faktor som gjør at en er avhengig av alternative beiteområder.

Det er ikke mulig for omlegging av driftsmønstret på Nord-Fosen hvis kjerneområder blir beskåret. Det er sommerbeiteland som er minimumsfaktoren og som setter begrensninger for reindriften. Dersom inngrep skjer i minimumsområder for driften, vil det være umulig å opprettholde en forsvarlig og lønnsom reindrift. Reindriften på Fosen er av stasjonær karakter, preget av korte flyttinger mellom de ulike områder, som ikke gjør det mulig å finne alternative løsninger for et driftsmønster innenfor distriktet.

Proposisjonsutkastet gir uttrykk for at reindriften skal gis slike livsmuligheter at dagens driftsmønster og produksjonsomfang skal kunne opprettholdes. En slik garanti kan ikke innfris med den arealdisponering som foreslås. Har en slike forhåpninger, har en liten kjennskap til hvordan reindrift utøves.

Sametinget vil også peke på det de gode næringsmessige og sosiale forhold reindriftsutøverne har til annen næringsvirksomhet og befolkning i kommunene omkring feltet. Utnyttelse av ulike nisjer av beitegrunnet har skapt et konfliktfritt forhold mellom nærings- og folkegruppene.

Dette forholdet står i kontrast til de relasjoner som en ofte opplever mellom næringsgrupper lenger nord, spesielt i deler av Nord-Troms og Finnmark. Dersom Forsvaret vil legge beslag på viktig beiteland på Nord-Fosen, vil dette føre til press på beiteressursene som kan forårsake konflikt mellom nærings- og folkegrupper. Det er viktig i en fase med oppbygging av det etniske og kulturelle mangfoldet å hindre grunnlag for konflikter som undergraver respekt, tillit og forståelse i mellommenneskelige sammenhenger.

Sametinget har tidligere slått fast at det er en hovedmålsetning å sikre reindriften arealer og rettigheter. En god produktivitet og inntjeningssevne forutsetter at næringen får vern og aksept for de rettigheter den er avhengig av. Inngrep og virksomhet fra ulike sektorer har i moderne tid lagt betydelige hindringer i veien for å skape en bærekraftig næring. Annen virksomhet som enten er blitt betraktet som mer samfunnsnyttig eller nødvendig, har hindret reindriften selv i å organisere sin næring slik den helst har villet.

I tillegg til å være et rent næringsmessig foretak, har reindriften alltid spilt en viktig rolle som kulturbærer. Reindriften stilling som kulturfaktor er så sentral at en svekkelse av næringen vil ramme det samiske kultursamfunn såvel språklig som identitetsmessig. I et sør-samisk område som på Fosen, hvor den samiske kulturen er sterkere truet enn i nord-områdene, vil svekkelse av reindriften bety ytterligere undergraving av den samiske kultur- og yringsformen. Sikring av det materielle grunnlaget er den beste forutsetning for å kunne drive kulturvern. Derfor vil etableringen av et stort arealkrevende regionfelt på Nord-Fosen være en trussel mot samisk kultur i vid forstand som Sametinget ikke kan godta.

3 Andre næringer og friluftsliv

Sametinget vil vise til at alle de fem berørte kommuner gjennom alle år enstemmig og bestemt har avvist planene om etableringen av regionfeltet. Alle er primærnæringskommuner som fremholder at skytefeltplanene vil skape store ulemper for tilpasning og drift både innenfor jordbruk, skogbruk og i utmarkssammenheng. Sametinget finner ingen grunn til å tvile på de vurderinger og de standpunkter som kommunene fremsetter. Både Fostervoll-utvalgets utredning og proposisjonsutkastet synes å bagatellisere og ta kommunenes holdning lite seriøst i vurderingen av de skadevirkninger som utbyggingen vil medføre. Det er tross alt vel 155 gårder som har beiterett innenfor feltet, og vel 100 gårder som bruker beiteretten i dag.

Mellom 800-1000 bufe slippes på beite i området, og vel 6 500-7000 sau utnytter feltarealet til beite. Militære øvelser om høsten, vil bety at deler av området må avskrives til jordbruksformål. At det finnes beitepotensiale utover det som nyttes i dag, er nok riktig, men organisering av beitebruken vil berøres av feltaktivitetene.

Tyngden av produktiv skog ligger i Furudalsområdet, som stort sett tilsvarer det militære område A. Trening og manøvrering i dette området vil måtte belaste skogbruksarealet. Innenfor områdene B og E må det driftstilpasninger til, men med muligheter for full omdisponering av skogsarealene. At primærnæringsene skal kunne drive med samme produksjonsomfang som i dag, med de nødvendige tilpasninger som signaliseres, er lite drøftet og problematisert i proposisjonsutkastet. Sametinget kan heller ikke se at naturgrunlaget for videreutvikling og styrking av de samiske samfunn er drøftet.

Friluftaktiviteter utøves innenfor området, og dens betydning anses å være stor både i lokal og i regional sammenheng. Det er hyttebebyggelse innenfor feltet, om ikke i noe sort omfang, men i de tilgrensende områdene er det store private hyttekonsentrasjoner som nytter feltet som rekreasjonsområde. Det er åpenbart at feltetableringen vil innebære at området mister sin rekreasjonsverdi. At jakt skal kunne tilpasses og begrenses i øvingsperiodene om høsten, da det nettopp er jakt sesong, vil måtte bety at denne aktiviteten blir sterkt hindret. Et forhold som også kommunene sterkt understreker i sine uttalelser.

4 Kulturminner

Sametinget viser til at samiske kulturminner som er eldre enn 100 år automatisk er fredet etter kulturminneloven. Innenfor det feltet som planlegges er det registrert en rekke samiske fornminner. Det dreier seg om ulike typer av kulturminner, og området som helhet er ikke på langt nær fullverdig registrert. En eventuell etablering av feltet krever derfor nye feltregistreringer. En dokumentert samisk bosetting i området gjennom mange hundre år, har nødvendigvis etterlatt seg kulturelle spor i form av boplasser og andre kjennetegn.

Kulturminner er av følelsesmessig og kulturell verdi som det for ettertiden er viktig å bevare som en del av den materielle kulturarven. Kulturminnene utgjør et synlig og konkret vitnesbyrd om samenes historiske bakgrunn og blir dermed knyttet til deres identitet som folkegruppe. Det må spesielt fremheves at Stornesvatnet med dets omgivelser således er av betydning. Dette området inngår som skyte- og nedslagsfelt som kan få stor ødeleggende virkning i kulturminnesammenheng.

Den sammenheng kulturminner inngår i, er av større betydning enn den relative verdien av hvert enkelt objekt skulle tilsi. Det er derfor ønskelig å bevare de samiske kulturminner på Nord-Fosen i en mest mulig uforstyrret miljøsammenheng. I første omgang må det utføres grundige feltregistreringer som både sikrer og dokumenterer kulturhistoriske spor i etnografisk og arkeologisk forstand. I et fuktig og sårbart lende vil kjøretøyer og slagsfelt lett kunne slette spor av kulturhistorisk verdi som bør sikres for ettertiden. Det skriftlige materiale om sørsamens historie er noe spinkelt, særlig for eldre tiders vedkommende, gjør at de materielle etterlevningene vil være en sentral kilde til kunnskap og forståelse av sør-samenes liv og tilpasning.

5 Prinsipielle sider ved forholdet til den samiske befolkning.

Det har opp gjennom 1980-årene skjedd en betydelig utvikling når det gjelder den samiske folkegruppens rettsstilling i Norge. Stortingets vedtok i 1987 en egen samelov som opprettet Sametinget, og Stortinget tilføyde i 1988 en ny bestemmelse til grunnloven, § 110 a, som har samme ordlyd som samelovens formålsbestemmelse. Videre er det i ILO blitt vedtatt en ny revidert konvensjon (nr. 169) om urbefolkninger som ved en kgl.res. av 15.juni i år ble ratifisert av Stortinget.

Alle disse begivenheter, samlet sett, har gitt helt nye rammebetingelser i arbeidet med samiske spørsmål, både politisk, rettslig og moralsk. Denne utvikling bygger på det grunnsyn at samene er et eget folk med en egen kultur som står i en særstilling blant etniske og kulturelle minoriteter i Norge. De bestemmelser som er vedtatt og anerkjent, fastlegger klare forpliktelser for den norske stat overfor samene. Bestemmelsene gir klare retningslinjer for statsmyndighetenes samepolitikk.

Den norske stats rettsplikt til å gi samene reelle muligheter for å kunne sikre og utvikle sin kultur, følger derfor både av Grunnloven og av de internasjonale folkerettsregler. En sentral rettskilde i denne sammenheng er bestemmelsen om kulturvern i FN's menneskerettskonvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966 art. 27. Den fastslår bl.a. at i stater som har etniske minoriteter skal disse ikke berøves retten til å dyrke sin egen kultur. Norge har ratifisert denne FN-konvensjonen. Det er ikke tvil om at samene i Norge er en slik minoritet som art. 27 omhandler. Dette er fastslått av Høyesterett. Det er heller ikke tvil om at samene i Norge er en urbefolkning slik dette begrep nyttes i internasjonal rett. ILO-konvensjonen av 1989 gir i tillegg en avklaring og styrking av det rettsvern som art. 27 omhandler. Bestemmelsen i grunnlovens § 110 a må forstås slik at den stiller de samme krav som folkeretten, hvilket betyr at de folkerettslige verneregler dermed har fått grunnlovens styrke i norsk rett.

I samerettsutvalgets arbeid, og videre i den politiske behandling og vedtak av sameloven, kommer det klart til uttrykk at kulturvernet også omfatter det materielle kulturgrunnlag. Dette innebærer at den samiske folkegruppen må gis nødvendige økonomiske og fysiske vilkår for å kunne sikre og utvikle sin kultur. Det gjelder ikke kun rettsvern for ideelle kulturytringer.

Reindrift som er en kulturspesifikk næringsform, i den forstand at samisk etnisk tilhørighet gir driftstillatelse, ligger innenfor kjernebestemmelsene i artikkel 27 fordi kulturvern her knyttes spesielt til tradisjonell utnyttelse av naturressursene. Ut fra et prinsipielt synspunkt er de statlige myndigheter forpliktet til å sette i verk tiltak, eller avstå fra tiltak, i den grad det er nødvendig for kulturvernet. For å vinne troverdighet må norske myndigheter treffe vedtak som er i samsvar både med sine nasjonale og internasjonale forpliktelser. Sametinget vil her særlig vise til professor dr.jur. Carsten Smith utredning av 9. juli 1990 som viser til hvilke rettslige forpliktelser som påligger staten ved reguleringer av samiske næringsinteresser.

En realisering av Forsvarets planer om et regionfelt på Nord-Fosen vil være et brudd på de prinsipper som er vedtatt og anerkjent, fordi reindriften som en betydelig bærebjelke i sør-samisk kultur vil bli skadelidende. Skal kulturvern bli noe mer enn uforpliktende tale, må den politikk som utformes og iverksettes på de ulike sektorer, ta på alvor det grunnsyn som er bestemt skal gjelde

6 Planlegging, bruk og nytteverdi

Selv om det har gått med mye tid og ressurser til utredninger og undersøkelser for å få kartlagt sivilsamfunnets behov med den hensikt å kunne tilrettelegge forholdene for mest mulig flerbruk av feltet, er det ennå spørsmål som står igjen å få nærmere avklart. Spesielt på bakgrunn av at utbyggingsplanene skal foregå over en så lang periode som 20 år med trinnvise utbygginger.

En nærmere redegjørelse for hvordan utbygging og tilrettelegging tenkes gjennomført i tid og rom, blir i proposisjonsutkastet ikke kommentert nærmere enn at dette søkes ivaretatt med de berørte parter etter at vedtaket om etablering er fattet. Dette gjør at det skapes usikkerhet om hvilke konsekvenser som vil følge av både utbyggingen og bruken. Når det forutsettes at feltet ikke skal være detaljutformet før Stortinget tar stilling til selve etableringen, vil det være fare for at vedtaket kan bli fattet på sviktende grunnlag til tross for at det foreligger et omfattende grunnlagsmateriale. Departementets syn om at det kreves omfattende detaljreknisering fra Forsvarets side, og ytterligere undersøkelser vedrørende de sivile interesser, er å oppfatte som en innrømmelse av at saken ikke er tilstrekkelig gjennomarbeidet.

Det er i denne sammenheng nærliggende å trekke en parallell til utbygginger av vassdrag hvor det alltid gjennomføres detaljplanlegging før saken kommer opp for Stortinget. At det knesettes et annet prinsipp i denne saken, kan Sametinget vanskelig godta. Når detaljplanlegging vil utstå til etter et Stortingsvedtak, vil Sametinget kreve at det foretas en grundig konsekvensutredning som vil være helt i tråd med en ny lovgivning som inneholder en slik bestemmelse. Det heter helt eksplisitt at skyte- og øvelsesfelt skal underlegges en slik utredning. Spesielt for reindriftsnæringen vil et slikt utredningsarbeid være til stor nytte, men også for andre sivile interesser som berøres av feltetableringen.

Gjennom tilpasning og bestrebelser på å få til et flerbruk av området, er tidsbruken satt til 60 dager i året. Sametinget kan ikke se at en slik garanti kan gjelde for fremtiden når det gjelder å binde en forvaltningsmyndighet. Med henvisning til en Høyesterettsdom i Mardøla-saken, er det intet Stortinget som kan binde et fremtidig Storting i å vedta en utvidelse av brukstiden. Dessuten er det fra fagmilitært holdt fremholdt at en begrenset tidsbunden disponering av feltet ikke vil gi nytteverdi som står i forhold til de store investeringene som settes inn.

Ved vurdering av skadevirkningene for reindriften legger Sametinget vekt på at det er planlagt en anleggstid som skal strekke seg 10-20 år fremover i tiden. Det er i planene ikke nevnt noe om når anleggsvirksomheten skal foregå, men det er i hvertfall klart at den ikke er inkorporert i de 60 dagene det skal foregå skyteøvelser.

For reindriften er skadevirkningene ved anleggsdrift like store som ved skyte- og øvingsaktivitet.

7 Den internasjonale utvikling

Den internasjonale politiske utvikling det siste året, har skapt et bilde som gir alvorlig grunn til å revurdere vår holdning til den militærpolitiske situasjonen. De politiske realitetene i øst har endret seg så radikalt at den militære trussel ikke lenger kan være så overhengende som tidligere antatt. De politiske, økonomiske og sosiale forhold i øst-blokken har endret seg slik at det for tiden ikke er sannsynlig at dette store militærapparat kan brukes i en utenrikspolitisk hensikt. Dette gir grunn til å se nærmere på det behov for utbygging og opprustning som Forsvaret slår til lyd for i Nord-Fosensaken. Det rimer dårlig at en på nasjonalt hold vil etablere nye områder for militær aktivitet, når det internasjonalt arbeides aktivt for nedrustning og avspenning. Ressursene må settes inn på å etablere en konstruktiv dialog mellom militærblokkene som reduserer behovet for ytterligere militære anlegg og forsvarssystemer. Sametinget vil understreke at den vurdering som gjøres ikke er gjort på grunnlag av en antimilitær holdning, eller at en vil bagatellisere nødvendigheten av å ha et sterkt og effektivt forsvar i tiden fremover.

8 Konklusjon

Etter en samlet vurdering vil Sametinget gå imot at det etableres et militært regionfelt på Nord-Fosen.

Sametinget legger særlig vekt på at etableringen vil svekke grunnlaget for sørsamisk næring og kultur i området vesentlig. Etterhvert vil den umuliggjøre utøvelse av sørsamisk reindrift på Fosensområdet. Reindriften vil etter Sametingets vurdering få så dårlige forutsetninger for fortsatt drift og bærekraftig utvikling at utbygging av regionfeltet i beste fall vil minimalisere reindriften. I verste fall vil etableringen bety slutten for reindriften. Sametinget legger her særlig vekt på at selv Stortinget idag ikke kan begrense bruken av feltet for fremtiden utover de planer som i dag foreligger.

For opprettholdelsen av en minoritetskultur er det et ansvar for Norge å bevare kulturens næringsgrunnlag. Sammenhengen mellom reindrift og samisk kultur er særlig sterk i sørsamisk område slik at muligheter for fortsatt reindrift er en minimumsforutsetning for at den sørsamiske kultur skal kunne opprettholdes. Opprettholdelse og utvikling av den tradisjonelle reindriftnæring og kultur er således en forutsetning for bevaring og utvikling av samisk kultur i dette området.

Sørsamisk kultur lever allerede under marginale forhold. Dette gjelder særlig næringsgrunnlaget hvor tilgang til beiteområder for reindriften langt fra er tilfredsstillende og hvor deler av området er sterkt rammet av radioaktivt nedfall etter Tjernobylulykken. Sørsamisk kultur vil utsettes for alvorlig fare dersom den skulle bli fordrevet fra et område der den er etablert og fungerer godt sammen med det øvrige næringsliv i området. Mulighetene for å finne alternative driftsområder eller driftsformer er små.

For Sametinget er det et viktig moment at de ulike næringsmessige tilpassinger og kulturvarianter til sammen utgjør det samiske kultur mangfoldet. Dette betyr at samisk kultur må ha utviklingsmuligheter, ikke bare innenfor et avgrenset område som Indre Finnmark, men i alle samiske bosettingsområder. Ulike tilpassingsformer som kystsamisk kultur, samisk livsform i markebygdene og samisk reindrifts- og bygdekultur i de sørsamiske områder må ha vilkår til å bestå og utvikles. Den harde fornorskningspolitikken fra 1880-årene til 2. verdenskrig gikk særlig hardt ut over samenes kulturytringer og rettigheter utenfor Indre Finnmark. Mens den tidligere assimileringspolitikken i hovedsak var rettet mot samenes språk og kultur, utgjør de stadige inngrep i det materielle kulturgrunnlag en sterk trussel mot samisk kultur i dag.

Sametinget legger også vekt på det sivile samfunnets interesser i området når det stiller seg negativt til etableringen av regionfeltet. Det er en samlet og sterk motstand mot skytefeltplanene i alle de berørte kommuner. I denne sammenheng er det svært viktig at reindriften i dag har et godt samarbeidsforhold med andre brukerinteresser og man har åpenbart ikke opprivende konflikter av den type som man finner mange andre steder mellom reindriften og omgivelsene.

Sametinget er ikke overbevist om at det kan la seg gjøre å finne fram til flerbruksløsninger som ivaretar reindriften sine interesser og de andre sivile interessene samlet sett. Og i alle fall er risikoen stor for at det gode samarbeidet mellom de ulike sivile brukerinteressene kan settes i fare, noe som også vil ramme reindriften.

Ved ekspropriasjon av de nødvendige rettigheter ved en utbygging må en stille spørsmål om oreigningslovens krav om at den samfunnsmessige nytten vil være større enn skadevirkningene. En samlet avvisning av planene på lokalt hold, og proposisjonens avvisning av kommunenes krav om kompensasjon i form av næringsfond, gir også grunn for Sametinget å stille seg negativ til planene. En minimal sysselsettingsmessig effekt av etableringen i et ellers næringsfattig område, faller i tillegg negativt ut for realisering av planene. Forsvaret får dekke sitt landmilitære behov for samvirke, manøvrering og ild gjennom fortsatt rekvirering av arealer og bruk av de skyte- og øvelsesfelter som alt finnes i dag.

Sametinget vil også henwise til forskrifter om konsekvensutredninger etter plan og bygningsloven ved større utbygningstiltak vedtatt i statsråd 27.07.90. Etter disse skal det utarbeides en konsekvensanalyse der det klargjøres virkninger for miljø, naturinteresser og andre viktige samfunnsforhold ved større utbygninger. Sametinget vil påpeke at en slik konsekvensutredning ikke er blitt gjennomført.

Sametinget vil også trekke fram den politiske og militære utvikling i Europa som etterhvert vil redusere behovet for militær aktivitet av den type regionfelt var ment å dekke da planene først ble lansert.

Sametinget henviser til foranstående, til nasjonal og internasjonal lovgivning vedrørende samenes rettigheter som et folk - særlig grunnlovsparagraf 110 a av 1988, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 1966 og ILO-konvensjonen nr. 169 om urbefolkning og stammefolk i selvstendige stater 1989 artikkel 14 - og til de politiske forsikringer som de siste år er kommet om å gjøre aktiv innsats for å bevare samisk kultur og går på dette grunnlag imot etablering av regionfelt på Nord-Fosen.

III VOTERING

Hovedkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAK 34/90 UTKAST TIL NYE FORSKRIFTER FOR SAMISK UTVIKLINGSFOND

I DOKUMENTER

- Kommunaldepartementets brev av 08.12.89 m/ revidert utkast til forskrifter
- Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)
- Overgangsregler og midlertidig reglement fastsatt ved kgl.res. 28.07.89
- Utkast til virksomhetsplan for 1990, 01.08.90
- Forvaltningsloven, rev. utgave februar 1983
- Forskrifter for Samisk utviklingsfond (gjeldende forskrifter)
- Sametingsrådets forslag til forskrifter overfor hovedkomiteen for næringer, natur og miljø.

II INNSTILLING

Hovedkomiteen for næringer, natur og miljø fremmet følgende innstilling for Sametinget ved saksordfører Oddvin Storelv:

I. FORSKRIFTER FOR SAMISK UTVIKLINGSFOND

(Gitt ved kgl.resolusjon av 31.oktober 1975, med senere endringer ved kommunaldepartementets vedtak av 23.desember 1980, 26.januar 1982, 19.januar 1984, 17.mars 1986 og1990).

Komiteen foreslår:

§ 1 - SAMISK UTVIKLINGSFOND

Samisk utviklingsfond består av :

- a) bevilgninger over statsbudsjettet
- b) inntekter av den løpende virksomhet

§ 2 - FORMÅL

Flertallet bestående av representantene Storelv, Eira, Rye Josefsen og Mathisen foreslår:

Bruken av midlene har til formål å fremme tiltak av økonomisk, sosial og kulturell verdi for den samiske bosetning.

Mindretallet bestående av representantene Larsen, Eriksen og Sara foreslår:

Bruken av midlene har til formål å fremme tiltak av økonomisk, sosial og kulturell betydning i de samiske bosettingsområdene.

§ 3 - VIRKEOMRÅDE

Flertallet bestående av representantene Storelv, Eira, Rye Josefsen og Mathisen foreslår:

Paragraf 3 strykes i sin helhet.

Mindretallet bestående av representantene Larsen, Eriksen og Sara foreslår:

Samisk utviklingsfond har følgende virkeområde:

1. Finnmark fylke: Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune, Kárásjoga gielda/Karasjok kommune, Kvalsund kommune, Porsanger kommune, Tana kommune og Unjargga gielda/Nesseby kommune. Hopsfjorden og Langfjorden i Gamvik kommune og indre Laksefjord fra Veidnes - Bekkarfjord og innover fjorden i Lebesby kommune.
2. Troms fylke: Indre Kåfjord fra Nordnesodden-Soleng og innover fjorden i Kåfjord kommune, Spansdalen grunnkrets i Lavangen kommune og kretsene Boltås, Trøssemark, Kjønnå, Sandemark, Laberg og Saltvann i Skånland kommune.
3. Nordland fylke: Evenesmark krets og Lenvikmark i Evenes kommune og Grunnfjorden, Hellehoffjorden og grunnkretsene Drag og Helland i Tysfjord kommune.

Fondet kan også støtte tiltak utenfor disse områdene om tiltaket er av vesentlig betydning for den lokale samiske befolkningen i området.

§ 4 - SAMETINGET

Komiteen foreslår:

Samisk utviklingsfond ledes av et styre oppnevnt av Sametinget. Sametinget er rådgivende og kontrollerende organ.

Sametinget har tilsyn med at fondets virksomhet skjer i samsvar med de fastsatte forskrifter og retningslinjer.

Sametinget skal drøfte de generelle retningslinjene for fondet. Forøvrig kan Sametinget ta opp alle spørsmål i tilknytning til fondets løpende virksomhet til drøfting.

Sametinget behandler fondets årsmelding og avgir en kommentar til fondets virksomhet i sin årsmelding.

Sametinget kan overdra oppgaver, ansvar og myndighet vedrørende disponering og administrasjon av fondets midler til underordnede organer eller til administrasjonen.

Sametinget kan bestemme at myndigheten til å delegere etter foranstående ledd tillegges styret.

Sametingets leder eller den han bemyndiger er fondets rettslige representant i forbindelse med forvaltningen av bevilgningen.

§ 5 - STYRET

Komiteen foreslår:

Styret oppnevnes for en periode på inntil 4 år.
Funksjonstiden kan ikke overskride Sametingets valgperiode.

Styret avgjør saker om støtte fra fondets midler etter innstilling fra administrasjonen.

Styret kan i hver enkelt sak fastsette vilkår.

Styret kan delegere vedtaksmyndighet til administrasjonen.

§ 6 - ADMINISTRASJONEN

Flertallet bestående av representantene Storelv, Eira, Rye Josefsen og Mathisen foreslår:

Sametingets administrasjon leder fondets daglige virksomhet, forbereder saker som skal legges fram for styret og setter styrets vedtak ut i livet.

Saker angående fondet legges direkte fram for fondsstyret.

Mindretallet bestående av representantene Larsen, Eriksen og Sara foreslår:

En egen administrasjon leder fondets daglige virksomhet, forbereder saker som skal legges fram for styret og setter styrets vedtak ut i livet.

Saker angående fondet legges direkte fram for fondsstyret.

§ 7 - VIRKEMIDLER

Komiteen foreslår § 7 første ledd:

Fondets midler kan nyttes til å gi tilskudd og lån.

Flertallet bestående av representantene Storelv, Eira, Mathisen, Larsen og Eriksen foreslår § 7 andre ledd:

Fondets midler skal ordinært ikke nyttes til tiltak som finansieres av særlige offentlige budsjettposter til samiske formål.

Mindretallet bestående av representantene Rye Josefsen og Sara foreslår § 7 andre ledd:

Fondets midler skal ordinært ikke nyttes til tiltak som finansieres av særlige offentlige budsjettposter.

Reindriftsnæringen må komme inn under støtteordningene på lik linje med jordbruks- og fiskerinæringen.

§ 8 - LÅN OG TILSKUDD

Komiteen foreslår:

Lån som gis, bør såvidt mulig sikres med pant, og med personlig ansvar for den som har vesentlig økonomisk interesse i tiltaket.

Lånene kan gjøres avdragsfrie i inntil 5 år. For øvrig fastsettes avdragsvilkårene i hvert enkelt tilfelle. Avdragstiden skal ikke overstige 10 år regnet fra utløpet av den avdragsfrie perioden.

Lånene skal forrentes fra utbetalingstidspunktet med den rentesats Finansdepartementet til enhver tid har fastsatt. Dersom tiltaket kommer i økonomiske vansker, kan styret vedta utsettelse med betaling av renter og avdrag i inntil 5 år. Avdragstiden forlenges tilsvarende. Rentene legges til hovedstolen og avdras sammen med denne.

I særlige tilfelle kan det gis rentefrihet i en periode av inntil 5 år.

Fondet kan avskrive uerholdelige fordringer og nedskrive fordringer når det skjer som ledd i akkord eller liknende gjensidig gjeldsordning.

Tilsagn om lån og tilskudd ansees som bortfalt dersom anmodning om utbetaling ikke er kommet i løpet av 2 år fra vedtak om støtte ble fattet. Dersom ikke tiltaket er igangsatt i løpet av et år fra tilsagnsdato og det ikke foreligger konkrete og realistiske planer for igangsetting av tiltaket, kan tilsagnet om støtte trekkes tilbake.

§ 9 - ADMINISTRASJONENS FULLMAKTER

Flertallet bestående av representantene Storelv, Eira, Mathisen, Larsen, Eriksen og Sara foreslår:

Styret kan gi administrasjonen fullmakt til å treffe følgende avgjørelser:

1. Gi eller samtykke til utsetting med betaling av renter og avdrag i inntil 2 år med tilsvarende forlenging i avdrags-tiden.
2. Frafalle eller samtykke i å frafalle pant ved avhending.
3. Frafalle kausjon for fondets lån.
4. Godta endring i styrets vilkår for innvilget støtte.
5. Fastsette vilkår for sikkerhet, prioritet og tilbakebetaling for lån.
6. Vike prioritet eller samtykke i å vike prioritet til fordel for lån.
7. Godkjenne ny debitor for lån og ny støttemottaker for tilskudd.
8. By inn fondets fordring på tvangsauksjon over pantet eller deler av pantet.
9. Ved konkursbehandling og/eller 3. gangs tvangsauksjon avskrive engasjement.
10. Godkjenne underhåndssalg av pantet eller deler av pantet når det skjer som ledd i inndriving av fondets fordring eller fordring som fondet har garantert for og eventuelt godkjenne ny debitor i forbindelse med underhåndssalg.
11. Forestå rettslig forfølgning, herunder oppsigelse av engasjement, krav om tilbakebetaling, begjæring om tvangsauksjon/ konkurs ved mislighold av lån og tilskudd.
12. Avskrive uerholdelige fordringer og nedskrive fondets fordring når det skjer som ledd i akkord eller lignende gjensidig gjeldsordning.
13. Dekke utgifter til sikring for fondets utgifter til tilsyn med pantet (forsikringspremier, strøm, husleie osv.), herunder garantere for omkostninger i forbindelse med akkord eller konkursbehandling.
14. Foreta full utbetaling av tilsagt støtte selv om beregningsgrunnlaget er redusert, så fremt maksimalsatsene for støtte ikke overskrides.
15. Tilbakekalle/annulere tilsagn når forutsetningene for tilsagnet er vesentlig endret og når søker ikke har krevd utbetaling innen 2 år etter tilsagnsdato.

Mindretallet bestående av representanten Rye Josefsen foreslår:

Styret kan gi administrasjonen fullmakt til å treffe avgjørelser i særlige saker og til å representere styret på konkurssamlinger generalforsamlinger o.l. Administrasjonen har fullmakt til å treffe avgjørelser om prioritetsvikelse, samtykke til andre låneinstitusjoner om pant i et objekt som er pantsatt til fondet, avdragsutsettelse med inntil seks måneder som resulterer i en tilsvarende forskyvning av lånets tilbakebetalingstid og vedtakelse av akkord o.l.

§ 10 - KLAGEADGANG OG BEGRUNNELSESPLIKT

Komiteen foreslår:

For vedtak i saker som nevnt i §§ 7 og 8 gjelder forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt for enkeltvedtak.

Vedtak i saker som nevnt i §§ 7 og 8 kan påklages til Sametingsrådet (jfr. forvaltningsloven kap. VI).

§ 11 - TILBAKEBETALING

Komiteen foreslår:

Tilskudd og lån kan kreves tilbakebetalt dersom støtteobjektet blir solgt, eller tatt i bruk til annet formål innen 5 år etter at støtten er gitt.

Tilbakebetalingskravet kan reduseres forholdsmessig.

§ 12 - UTBETALING

Komiteen foreslår:

Utbetalingsanvisninger foretas direkte til Finansdepartementet.

ANDRE BESTEMMELSER**§ 13 - TAUSHETSPLIKT**

Komiteen foreslår:

Tauhetsplikten etter forvaltningslovens § 13 gjelder for Sametingets representanter og enhver som utfører arbeid etter bestemmelsene i denne forskrift.

§ 14 - ENDRINGER I FORSKRIFTENE

Komiteen foreslår:

Sametinget kan gi utfyllende bestemmelser til disse forskrifter og foreta endringer i forskriftene.

§ 15 - IKRAFTTREDEN

Komiteen foreslår:

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 1991.

Representanten Eilif O. Larsen fremmet mindretallets innstilling i saken som gjelder paragrafene 2,3,og 6

Representanten Ruth Rye Josefsen fremmet mindretallets innstilling i saken som gjelder paragraf 7 andre ledd og paragraf 9.

Representanten Nils Viktor Aslaksen fremmet følgende kl. 09 - forslag:

Saken utsettes.

Saken oversendes rådet for å bl.a. vurdere kostnadene om Sametinget velger et eget styre og at man velger å ha en egen administrasjon for fondet.

Paragrafen om taushetsplikten må vel også justeres.

Voteringsorden:

Jon V. Aslaksens forslag ble tatt opp til avstemning.

III VOTERING

Jon V. Aslaksens forslag til vedtak ble vedtatt med 22 mot 14 stemmer.

SAK 35/90

PLAN FOR FYLKESKOMMUNALE HELSE- OG SOSIALTJENESTER TIL DEN SAMISKE BEFOLKNING - HØRING

I DOKUMENTER

1. Brev fra Finnmark fylkeskommune, Fylkeshelsesjefen, av 29.06.1990, anmodning om høringsuttalelse vedrørende plan for fylkeskommunale helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning.
2. Plan for fylkeskommunale helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning av juni 1990.
3. Brev av 31.08.90 fra Kautokeino kommune - Plan for fylkeskommunale helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning - høringsuttalelse.
4. Brev av 19.09.90 fra Samenes Landsforbund - Plan for fylkeskommunale helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning - HS-sak 91/90 - høringsuttalelse.

II INNSTILLING

Hovedkomiteen for helse- og sosialspørsmål fremmet følgende innstilling for Sametinget ved saksordfører Ester Fjellheim:

Sametinget ser det som positivt at det utarbeides en plan for å bedre helse- og sosialtjenesten til den samiske befolkning. Som det pekes på i utredningen er det et klart behov for å utvikle og bedre den samiske helse- og sosialtjenesten.

Språkbarrierer og kulturelle ulikheter tilsier at det må strebes etter å bygge opp et tilfredsstillende samisk helsetilbud.

Sametinget savner imidlertid en helhetlig vurdering av en helse- og sosialplan for den samiske befolkning på alle nivåer. Sametinget vil derfor beklage at Sosialdepartementet har avslått de henvendelser som er gjort bl.a. fra Nordisk Samisk Institutt, for å få nedsatt et bredt sammensatt utvalg med nødvendige rammebetingelser for å utrede en slik helhetlig plan som ovenfor nevnt.

Det synes som om Sosialdepartementet mener at det er fylkeskommunen i Finnmark som har dette ansvar. Den forvaltningsmessige oppdeling av det kommunale og fylkeskommunale ansvarsområde for helse- og sosialtjenesten generelt medfører derfor særdeles store vanskeligheter når en skal forsøke å legge opp en helhetlig helseplan bygget på etniske - kulturelle rammebetingelser.

Regjeringen har erkjent sitt nasjonale ansvar for å sikre en bedre og likeverdig helsetjeneste for den samiske befolkning bl.a. gjennom sitt statlige bidrag til fylkeskommunen i Finnmark.

Sametinget vil understreke at foreliggende helse- og sosialplan for 2. linjetjenesten er svært begrenset.

Videre vil en påpeke - som en ytterligere begrunnelse for at det snarest bør utredes en helhetlig helseplan for den samiske befolkning - at 1. linjetjenesten danner basis for en godt fungerende 2. linjetjeneste, bl.a. gjennom de henvisningsrutiner som opparbeides.

En velfungerende 1. linjetjeneste (som i flg. kommunehelsesloven er et kommunalt ansvar) er en forutsetning for all helse- og sosialtjeneste.

Det er derfor viktig at Fylkeskommunen i Finnmark sammen med de øvrige fylkeskommuner med samisk bosetning medvirker til en mere fullstendig og helhetlig vurdering av helsetjenesten for den samiske befolkning.

Sametinget har merket seg at Troms fylkeskommune i sin nye helseplan påpeker at "fylket har en relativ stor befolkningsgruppe med bakgrunn i samisk og finsk språk og kultur".

Men planen sier videre:

"Det er ikke grunnlag for å starte egne drøftinger i Troms om egen helsetjeneste for disse befolkningsgruppene. Når utredning om egen samisk helsetjeneste i Finnmark foreligger, bør det eventuelt startes drøftinger om egne tiltak også i Troms."

Finnmark fylkeskommune har i sin handlingsplan innen helse- og sosialtjenesten for planperiodene utpekt "et særlig service-tilbud for den samiske befolkningen som et eget satsnings-område", og har nedsatt et planutvalget med følgende mandat:

"Legge fram en samlet plan for utvikling av en helse- og sosialtjeneste på 2. linjenivå for den samisktalende befolkning. Formålet med planen er å skape et tilbud til den samisktalende befolkning som kan gi resultatlikhet i forhold til tilbudet til den norsktalende befolkningen. Utvalget bør bl.a. vurdere følgende:

- mulige samarbeidsformer med den kommunale helse- og sosialtjenesten
- tilbud til den samisktalende befolkning utenfor Finnmark
- mulig samarbeid med helse- og sosialtjenesten i Lappland og Norrbotten."

Sametinget vil påpeke at utvalget hadde liten politisk og geografisk bredde når det gjelder det dekningsområde som planen skal omfatte.

Når det gjelder selve planen vil Sametinget uttale følgende:

Sametinget er enig med utvalget at det ikke bare er den samisk språklige gruppen som legges til grunn. Undervisning og kompetanse innen transkulturell tenking vil også komme norskspråklige med samisk kulturbakgrunn til del, også pasienter med finsketnisk bakgrunn. Selvfølgelig vil jo hele befolkningen, også den norsktalende i opptaksområdet være en del av målgruppen.

Etableringen av et somatiske (kroppslig) spesialistlegesenter og barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikk (BUP) i Karasjok har skapt et utgangspunkt for oppbygging av et samisk helsetilbud på 2. linjenivå. Ved etableringen av disse institusjonene er det lagt føring for en videre utvikling innen disse sektorene.

Planen mangler imidlertid en god og fullstendig oversikt over de eksisterende tilbud som finnes innen helse- og sosialtjensten innen de samiske områder med oversikt over personell med samisk språk- og kulturbakgrunn knyttet til disse institusjonene.

Dette med tanke på å vurdere oppbyggingen av "filialer" og nettverk innen transkulturell/etnisk kompetanse som kan knyttes til et kompetanse-senter med kartlegging av det allerede eksisterende potensial. Med den mangel på menneskelige resurser innen samisk helse- og sosialtjeneste, er dette like viktig som å tenke antall stillinger knyttet til sentrale enheter. Stimuleringstiltak i form av undervisning og faglig kontakt i.f.t. de desentraliserte enheter vil i en større og videre sammenheng være like viktig som å bygge opp faglig sterke kompetansesentra. Ikke minst vil dette være medvirkende til å skape en mere bevisst faglig tenkning omkring hvilke forutsetninger som bør legges til grunn i utviklingen av et etnisk-samisk helsetilbud.

Evaluering av tilbudene.

Deler av den samiske spesialistlegetjenesten som allerede er oppbygget har vært i funksjon en del år. Sametinget savner en oversikt over den geografiske fordelingen av det pasientgrunnlag som disse institusjoner har betjent. Som utvalget peker på er evaluering av tiltakene under veis viktig for at målsetningen skal fylles og som grunnlag for det videre arbeid.

Utvikling av fagmiljø.

Sametinget merker seg at utvalget mener det er viktig å samle ressursene om enkelte få institusjoner i fylket. Dette for å oppnå levedyktige fagmiljø slik at den kompetanse som opparbeides kan beholdes i fylket. Sametinget støtter dette synet. I en tid med stramme økonomiske budsjetter og manglende personellressurser er det mest hensiktsmessig i en oppbyggingsfase å bygge opp enkelte kompetansesentra.

På grunn av geografisk store avstander og tilgangen på menneskelige faglige resurser må en også - slik som hittil - være villig til å vurdere hvilke stimuleringstiltak som både er mulig og ønskelig i andre geografiske områder enn de som er nevnt i planen.

Sametinget har ingen spesielle merknader til de konkrete foreslag til tiltak som fremmes i utredningen. Imidlertid er det viktig å påpeke at regelverket angående de fylkesvise regioninndelinger ikke blir til hinder for en henvisningsmulighet på tvers av fylkesgrensene bl.a. innen rusmiddelomsorgen. Også de nasjonale grenser må vurderes slik som planutvalget og mandatet nevner.

Innen utdanning og forskning er det nødvendig å vurdere spesielle tiltak innen helsesektoren med hensyn til muligheter for etterutdanning og utdanning av samisktalende helsepersonell på høyere nivå. Ved en oppbygging av et kompetansesenter i Karasjok vil det være mulig å knytte undervisning og forskning til miljøet. En egen samisk helseutdanning vil ha stor betydning for å nå de mål som skisseres i utredningen.

Her må en også peke på det ansvar som påligger helseinstitusjoner i Helseregion 5 forøvrig. Regionsykehuset i Tromsø må ha et klart ansvar når det gjelder å legge forholdene til rette for utdanning av samisk helsepersonell på spesialistnivå. En kan nevne som eksempler gynekologi, ortopedi, pediatri, m.m. Universitetet i Tromsø og andre undervisningsinstitusjoner for helsearbeidere har også et klart ansvar overfor den samiske befolkningen i Norge. På samme måte må forskningsinstitusjoner prioritere og øremerke stillinger for samisk helseforskning.

På linje med andre institusjoner innen samiske områder, som f.eks. skoleverket, må også helsepersonell som ikke behersker samisk språk gis økonomiske rammebetingelser for opplæring i samisk språk.

Finansiering

Staten har erkjent et klart politisk og økonomisk ansvar overfor den samiske befolkning når det gjelder helsetilbud. Hvorvidt de tiltak og stillingshjemler som foreslås av planutvalget kan gjennomføres snarlig er derfor et politisk prioriteringsspørsmål.

Sametinget ber om at de fylkeskommunale- og statlige myndigheter sørger for tilstrekkelig finansiering og øremerking av midler til investeringer og drift av samiske helsetjenester og andre forebyggende helsetiltak for samer på alle nivå.

Som en følge av tidligere nedprioriteringer og delvis ignorering av behovene for et eget samisk helsetilbud, er det viktig å tilse at det avsettes midler til en slik oppbygging.

Sametinget finner ikke å kunne tilrå at Samisk utviklingsfonds begrensede midler nyttes til finansiering og drift av samiske helsetiltak.

Konklusjon

Sametinget sier seg fornøyd med at Finnmark fylkeskommune har medvirket til å påbegynne en utbygging av en samisk helsetjeneste på 2. linjenivå. Sametinget sier seg generelt enig i de faglige tiltak som foreslås i planutkastet med de merknader som overfor nevnt. Særlig gjelder merknadene behovet for en helhetlig helse- og sosialplan for den samiske befolkning.

III VOTERING

Hovedkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAK 36/90 REGIONSENTER FOR BARNE OG UNGDOMSPSYKIATRI - HØRING**I DOKUMENTER**

1. Brev av 07.05.90, fra Barne- og Ungdomspsykiatriske Poliklinikk (BUP) Karasjok.
2. Utredning vedrørende Regionsenter for barne- og ungdomspsykiatri i Helseregion V - m/ innholdsfortegnelse, kap.2. Sammendrag, kap.3 Tilbud og planer i landsdelen og kap. 7 Styringsgruppens anbefalinger og konklusjoner.
3. Kopi av uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, Fylkeshelsesjefen av 27.04.1990.

II INNSTILLING

Hovedkomiteen for helse- og sosialspørsmål fremmet følgende innstilling for Sametinget ved saksordfører Egil Olli:

Sametinget anser det som positivt at det ble nedsatt en styringsgruppe for å utrede etableringen av et regionsenter for barne- og ungdomspsykiatri i Nord-Norge. Utredningen gir et grunnlag for en etablering for å ivareta de behov som eksisterer innenfor barne- og ungdomspsykiatrien i helseregion 5 og at Sosialdepartementet oppnevnte en egen representant for samisk helsetjeneste i dette utvalget. Som utredningen peker på har den samisk helse- og sosialtjenesten ikke fungert tilfredsstillende. Først i den senere tid synes det mulig å få gjennomslag for å oppbygging av et bredere samisk helsetilbud. Gjennom utvikling av ressurs- og kompetansesentra hvor det også tas hensyn til samisk språk, kultur og samfunnsliv, mener Sametinget at det er tatt et langt skritt i retning av å løse problemene innen barne- og ungdomspsykiatrien.

Sametinget støtter forslaget om å opprette et regionsenter etter en modell med sentral enhet i Tromsø og med desentraliserte enheter. Ved en bevist og målrettet satsing vil en over tid skape et samisk ressurs- og kompetansesenter med forskningsoppgaver og kliniske funksjoner som skissert i planen og knyttet til den allerede etablerte samiske barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikken i Karasjok. Men som det fremgår av utredningen er det en forutsetning at forholdene legges tilrette for dette ved bl.a tilføring av stillinger både i tilknytning til den daglige virksomhet og til forskningsvirksomhet. Sametinget vil her vise til at det er et større personellbehov for å drive tospråklige institusjoner.

Innen de fleste fagområder i det samiske samfunn er det mangel på samisktalende personell. Dette gjelder også innen psykiatrien. På denne bakgrunn bør også etablering av en samisk utdanningsinstitusjon tilknyttet virksomheten i Karasjok vurderes, for å gi en fullverdig utdanningsmulighet innen fagfeltet.

Sametinget merker seg at det er lagt vekt på forskningssiden ved oppbyggingen av et samisk ressurs- og kompetansesenter. Forskning og utviklingsarbeid anses å være meget viktig for å muliggjøre videreutvikling av senteret og sikre rekruttering og faglig kontinuitet.

Sametinget vil poengtere viktigheten av at en snarlig avklarer de prinsipielle sidene ved regionsenteret slik at arbeidet med realisering av tiltaket kan igangsettes.

Sametinget mener det er lagt lite vekt på hvordan tilbudet for den samiske befolkningen sør i helseregionen skal organiseres.

Selv om språkbarrierene ikke synes å være av samme omfang i dette området i forhold til området nord i regionen, så står en her overfor de samme behov for en oppbygging av et samisk helsetilbud. Heller ikke i sør områdene i helseregionen er det tatt nok hensyn til samisk språk og samfunnsliv hverken i den forebyggende eller kurative helsetjenesten. Dette er forhold som bør vurderes i det videre arbeid med planene for etablering av et samiske ressurs- og kompetansesenter innen psykisk helsevern.

Sametinget vil ellers påpeke at det hittil ikke har vært foretatt en helhetlig gjennomgang og vurdering av helse- og sosialtjenester for den samiske befolkning i Norge. Sametingets standpunkter må derfor tas med den reservasjon som ligger i dette.

III VOTERING

Hovedkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAK 37/90

BYGGING AV NY SAMESKOLE I MÅLSELV - VURDERING AV ALTERNATIVE FORSLAG TIL PLASSERING

I DOKUMENTER

1. Sametingsrådets møtebok sak S 145/90 - forslag om bygging av ny sameskole i Målselv - vurdering av alternative forslag til plassering.
2. Brev av 27.02.90, fra Utdannings- og forskningsdepartementet, - anmodning om vurdering og uttalelse om beliggenhet for eventuell ny sameskole i Troms.
3. Innstilling av 01.08.89, av utvalget for ny sameskole i Troms fylke, m/ kostnadsoverslag fra Statens bygge- og eiendomsdirektorat.
4. Uttalelser fra:
 - Sørreisa kommune av 24.01.90.
 - Storfjord kommune av 26.04.90
 - Kåfjord kommune av 03.07.90 m/vedlegg
 - Troms Reindriftssamers Fylkeslag av 15.05.90.
 - Kåfjord Sámiid searvi av 15.02.90.
 - foreldre, lærere og internatpersonale samlet til møte på sameskolen 15.06.90
 - Lavangen kommune 13.09.90
 - Målselv kommune 06.01.90
 - Arbeiderpartiets samepolitiske utvalg i Nord-Troms
 - Kart over Troms fylke
 - Uttalelse fra Ruonggu Samiid Searvi 25.09.90

II INNSTILLING

Hovedkomiteen for undervisning og forskning fremmet følgende innstilling for Sametinget ved saksordfører Age Pedersen:

FORSLAG OM BYGGING AV NY SAMESKOLE I MÅLSELV - VURDERING AV ALTERNATIVE FORSLAG TIL PLASSERING

Komiteens flertall ved representantene Jernsletten, Gaup og Pedersen foreslår:

1. Sametinget anser sameskolen i Troms å være av stor betydning for å gi samiske barn et tilfredsstillende undervisningstilbud på samisk. Sameskolen som har vært i drift i en lengre periode, har blitt en stabil faktor i elevenes oppvekstmiljø og har vist seg å være meget viktig for å bevare og videreutvikle samisk språk og kultur.

Skolen bidrar til et nært sosialt fellesskap blant elever og lærere, noe som er viktig for språklig opplæring og kulturell kontinuitet. Den språklige dimensjonen vurderes å være det sentrale ved slike skoler. Denne dimensjonen bør danne grunnlaget for videre oppbygging av skoletilbudet og bør være styrende for lokaliseringen av skolen.

En av intensjonene ved opprettelsen av sameskolen var nettopp å gi et samisk undervisningstilbud for samiskspråklige barn i nærmiljøet. På denne bakgrunn ble Målselv kommune valgt som et naturlig sentrum for sameskolen.

Av de lokaliseringsalternativ som foreligger, peker Målselv kommune seg ut til å være det mest hensiktsmessige lokaliseringsalternativ for sameskolen i Troms.

Kommunen ligger i det området som synes å være best egnet for å nå de mål og intensjoner som lå til grunn ved opprettelsen. Målselv kommune ligger geografisk gunstig til for samisktalende elever i området. Elevgrunnlaget viser seg å være stadig økende.

Lokaliseringen av sameskolen i Målselv kommune anses å være en oppgave for de lokale myndigheter å ta stilling til.

2. Når det gjelder behovet for samiskundervisning i kommunene Kåfjord, Lavangen, Storfjord og Tromsø, og eventuelt andre kommuner, anser Sametinget det som naturlig at denne undervisningen tilbys ved den enkelte grunnskole.

Kommunene vil få økte utgifter ved en egen skoleordning for barn som ønsker samiskundervisning. Noen av disse kommunene ligger utenfor området med språklige særtiltak. Ordningen med språklige særtiltak bør derfor utvides til å omfatte alle skoler som har samiskundervisning.

Komiteens mindretall ved representantene Johansen og Mathisen foreslår:

Da saksfremlegget ikke viser det reelle elevgrunnlaget, ønsker AP's sametingsgruppe å fremme følgende forslag:

Saken utsettes, og det bør utredes om å opprette to mindre enheter for sameskolen i Troms; en for sør og en for nord.

Representanten Magnhild Mathisen fremmet mindretallets innstilling i saken, samtidig som det ble fremmet følgende kl.09-forslag:

Sametinget anser at spørsmålet om lokalisering av skoler o.l. er saker som ikke naturlig bør behandles av plenum.

Plassering av ny sameskole i Troms sendes derfor tilbake tilbake til rådet for sluttbehandling.

I den fornyede behandlingen bør det avklares hvorvidt det er nødvendig eller ønskelig med to sameskoler i Troms, hvorav en plasseres i Nord Troms. En vurdering av elevgrunnlaget må stå sentralt når en slik avveining skal gjøres.

Ved votering ble Magnhild Mathisens innstilling og kl.09-forslag forkastet med 24 mot 14 stemmer.

Magnhild Mathisen fremmet følgende protokolltilførsel:

Arbeiderpartiets sametingsgruppe beklager at flertallet i Sametinget ikke viste vilje til å utrede mulighetene for en delt løsning av sameskolen i Troms, med lokalisering av skolene både til sør og nord Troms kommuner.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe vil aktivt arbeide for mulighetene for å få opprettet flere sameskoler i Troms. Dette vil på sikt tjene den samiske delen av befolkningen og vil styrke samisk kultur og språk i områdene.

Representanten Mary Mikalsen Trollvik fremmet følgende kl.09-forslag:

Sametinget anser en sameskole i Troms å være av stor betydning for å gi samiske barn et tilfredsstillende undervisningstilbud på samisk. En sameskole i fylket kan bli en viktig faktor for å ivareta elevenes oppvekstmiljø og for å bevare samisk språk og kultur.

Skolen kan bidra til et nært sosialt fellesskap blant elever og lærere, noe som er viktig for språklig opplæring og kulturell kontinuitet. Den språklige dimensjonen vurderes å være det sentrale ved slike skoler. Denne dimensjonen bør danne grunnlaget for videre oppbygging av skoletilbudet og bør være styrende for lokaliseringen av skolen.

Da sameskolen ble kjempet fram av Troms Reindriftsamers Fylkeslag og etablert ved Haraldvollen Leirskole var dette et prisverdig arbeid som tok sikte på å imøtekomme krav fra reindriftssamer i Sør-Troms og nordre Nordland. I dag benyttes skolen også av samebarn helt fra Vest-Finnmark. Derfor må plasseringen sees i et videre perspektiv.

Av de fem lokaliseringalternativene peker Manndalen i Kåfjord kommune seg ut som det mest hensiktsmessige lokaliseringalternativ for bygging av en ny sameskole i Troms.

Manndalen er den eneste bygda i Troms av denne størrelse (ca. 1000 innbyggere) som ennå har levende samisk språk og kultur. Bygda ligger gunstig geografisk til for samisktalende elever fra kystområder, for Nord - Troms og fra Vest - Finnmark. Elevgrunnet vil sannsynligvis bli større enn det har vært i Målselv.

Manndalen har et levende samisk språk som gjør at elvene også i fritida kan gå ut og snakke samisk med lokalbefolkningen og dette vil bety mye for deres språklige utfoldelse. Ved Manndalen skole eksisterer det alt gymsal, garderober og svømmehall og dette vil berike aktivitetene ved skolen. Fra høsten 90 gis det samisk undervisning som 2. språk ved Manndalen grunnskole og de fleste 3. klassinger har valgt dette.

Satsningen på samisk i grunnskolen i Kåfjord vil bidra til at det skapes et bredere faglig miljø for lærere også i sameskolen og bidra til å styrke tilgangen på lærere.

Kåfjord kommune arbeider aktivt for å bygge et samisk kultursenter i Manndalen, og har hele Nord - Troms regionen til støtte for prosjektet. Et slikt senter er ment å ivareta samtlige samiske barns og foreldres interesser, både faglig, språklig og kulturelt i regionen. En kombinasjon av sameskole og kultursenter ansees meget nødvendig for undervisningsopplegget. I tilknytning til kultursentret vil det også bli etablert en samisk barnehage.

Nord-Troms regionen har også satset på samisk ved å etablere samisk undervisning ved Nordreisa videregående skole. Og endelig har Nordreisa videregående skole etablert grunnkurs i form og farge/duodji, samt er kommet langt med å utvikle ei lærebok i samisk, bygd på samisk kystkultur. Kåfjord kommune omfattes også av virkemiddelordningen som gjelder for Nord-Troms og Finnmark. Det vil være en klar styrke for sameskolen å kunne tilby disse fordeler til å sikre en kvalifisert lærerdekning.

Ut fra disse momenter vil en sameskole lagt til Manndalen i Kåfjord bli et kraftsenter for samisk språk og kultur i hele Troms fylke og bli et vesentlig bidrag til å stoppe fornorskingsprosessen.

Voteringsorden:

Ved votering ble Mary Mikalsen Trollviks forslag til vedtak satt opp mot hovedkomiteens flertallsinnstilling pkt.1.

III VOTERING

Hovedkomiteens innstilling til vedtak pkt.1 ble vedtatt med 28 mot 6 stemmer som ble avgitt for Mary Mikalsen Trollviks forslag.

Pkt. 2 i hovedkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAK 38/90 STANS I ATOMPRØVESPREGNINGER**I FRAMSATTE FORSLAG**

Ole H. Magga fremmet på vegne av Sametingsrådet følgende kl.09-forslag :

Med bakgrunn i at Sovjetunionen planlegger flytting av sine atomprøvespregninger til Novaja Zemlja, henvender Sametinget seg med dette til Sovjetunionen og Amerikas Forente Stater (USA) med en sterk oppfordring om å innføre øyeblikkelig stans i alle atomprøvespregninger både i atmosfæren, på og under jordens overflate.

Både vi samer og andre utbefolkningsgrupper har fått lide hardt av både atomprøvespregninger og atomkraftulykker. Med det nye samarbeidsklimaet mellom supermaktene må det være mulig å komme til snarlig enighet i denne saken.

Sametinget vil understreke Norges ansvar overfor samene som urbefolkningsgruppe og Sametinget ber derfor den norske regjering arbeide aktivt overfor USA via NATO for å få USA med på å stoppe sine atomprøvespregninger samtidig som regjeringen fortsetter sitt arbeid overfor Sovjetunionen i denne saken.

II VOTERING

Ole H. Maggas forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sametingets administrasjon 03.10.90

Per A. Bør
Per A. Bør
ref.